

ภาพ: รูปปั้นฮก ลก ซิ่ว ที่ผลิตและนำเข้าจากมณฑลเจียงซีหรือมณฑลกังไส (江西) ประเทศจีน เมื่อหลายสิบปีก่อน บนชุดของรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว มีลวดลายสัตว์มงคลและลวดลายสิริมงคลอื่น ๆ ประดับไว้ด้วย
ที่มา: ธนวัฒน์ วงศ์เวคิน

การศึกษาความหมายลวดลายสัตว์มงคลบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว A Study on the Meaning through the Auspicious Animal Patterns on Clothing of Fuk Luk Sau Statues

ธนวัฒน์ วงศ์เวคิน¹

Tanawat Wongvekin

E-mail: tanawat.wong@ku.th

ชัชภัทร ชูพัฒนานกิจ²

Chatchapat Chupattanakit

จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ³

Chatuwit Keawsuwan

Received: February 5, 2022

Revised: March 16, 2022

Accepted: March 23, 2022

¹ นิสิตสาขาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Chinese Major Student, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University.

² นิสิตสาขาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Chinese Major Student, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Assistant Professor, Dr., Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายจากลวดลายสัตว์มงคลที่ปรากฏบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว และเพื่อศึกษานัยของความหมายว่ามีความสอดคล้องกับรูปปั้นฮก ลก ซิ่วอย่างไร การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากการลงพื้นที่เก็บภาพตัวอย่างลวดลายสัตว์มงคลจีนบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว ที่เป็นงานจากมณฑลเจียงซี หรือกังไส (江西) จำนวน 36 ชิ้น ผลการวิจัยพบว่า ลวดลายสัตว์มงคลที่ปรากฏบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว ได้แก่ มังกร นกกระเรียน สิงโต ค้างคาวและกิเลน ภาพมังกรบนชุดของรูปปั้นฮกมี 3 รูปแบบ คือ มังกรตามเทพนิยาย มังกรแบบลายเส้น และมังกรในรัศมีวงกลม (团龙) สู่ถึงการอวยพรให้มีบุญบารมีอันสูงส่ง มีพลังอำนาจอันยิ่งใหญ่เหนือสรรพสิ่ง ภาพนกกระเรียนและภาพสิงโตบนชุดของรูปปั้นฮก สู่ถึงการอวยพรให้มีตำแหน่ง ยศถาบรรดาศักดิ์ที่เจริญรุ่งเรือง ภาพค้างคาวและภาพกิเลนบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว ภาพค้างคาวมี 2 รูปแบบ ได้แก่ ค้างคาวโบราณและค้างคาวลายเส้น สู่ถึงการอวยพรให้มีอายุยืนยาววัยยืน พร้อมกับอุดมไปด้วยความสุขทั้ง 5 ประการ ได้แก่ ความสุข อายุยืน ร่ำรวย มีศีลธรรมอันดีงามและจากโลกด้วยความสงบ ส่วนภาพกิเลนเป็นสัตว์ในเทพนิยายจีน ซึ่งเกิดจากเทพนิยายของชาวจีนในอดีต ด้วยลักษณะที่พิเศษและผิดแปลกจึงทำให้ชาวจีนเชื่อกันว่ากิเลนมีความศักดิ์สิทธิ์และสามารถกำจัดสิ่งชั่วร้ายและภูติผีปีศาจได้ ดังนั้นลวดลายสัตว์มงคลบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว จึงเป็นภาพที่สื่อถึงการอวยพรได้อย่างมงคลยิ่งและยังมีความหมายสอดคล้องกับความหมายประจำองค์ฮก ลก ซิ่ว อย่างสมบูรณ์แบบ

คำสำคัญ: ฮก ลก ซิ่ว ลวดลายสัตว์มงคล ความหมาย

Abstract

The purposes of this research were to investigate the meanings of the auspicious animal patterns on clothing of Fuk Luk Sau statues and explore how the meanings of these patterns were related to the statues. In this research, the fieldwork was conducted. Thirty-six samples of the Chinese auspicious animal patterns toward clothing of the Fuk Luk Sau statues derived from Jiangxi or Kongsai were collected for the study. The results suggested that the auspicious animal patterns consisted of

dragons, cranes, lions, bats, and kirins. There were types of the images of dragons on Fuk statues: fairy tale dragons, dragon line drawings, and dragons in circles. They conveyed the meaning of high prestige and great power over other matters in the world. Meanwhile, cranes and lions on Luk statues symbolized prosperous life. Besides, bats and kirins appeared on Sau statues. There were two types of bats, including ancient bats and bat line drawings. The bats represented longevity and the five concepts of happiness: happiness, longevity, wealth, holding good morals, and passing with peace. Finally, the pictures of kirins demonstrated animals in the Chinese mythology. They were unique as they had unusual character contributing Chinese people to believe that they were sacred and able to eliminate evils and demons. Therefore, the auspicious animal patterns on clothing of Fuk Luk Sau statues can convey the grand wishes, perfectly corresponding to the meanings of the Fuk Luk Sau statues.

Keywords: Fuk Luk Sau, auspicious animal patterns, meaning

บทนำ

รูปปั้นฮก ลก ชิว เป็นสัญลักษณ์สิริมงคลที่ตั้งเด่นเป็นสง่าให้เห็นแทบทุกบ้านของชาวไทยเชื้อสายจีน มีหลากหลายขนาดและหลากหลายรูปแบบ ชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อที่ว่า ฮก ลก ชิว หมายถึง โชคลาภวาสนา ยศถาบรรดาศักดิ์และอายุยืนขวัญยืน ซึ่งมีที่มาจากดวงดาว 3 ดวง โดยความเชื่อนี้มาจากลัทธิเต๋าที่นำเสนอผ่านรูปปั้นเคารพฝ่ายชาย 3 องค์ รูปปั้นมีรูปลักษณ์และอิริยาบถแสดงงามที่แสดงถึงความหมายของคำอวยพรอันเป็นสิริมงคลทั้ง 3 ประการ นอกจากนี้ยังมีการประดับหรือวาดลวดลายสื่อถึงความเป็นสิริมงคลมากมายบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว มีทั้งสัตว์มงคล พืชพันธุ์มงคล และสิ่งของมงคลตามความเชื่อตามลัทธิเต๋าของชาวจีน โดยลวดลายที่กล่าวมานี้ล้วนมีนัยสื่อถึงการอวยพรทั้งสิ้น

ภาพที่ 1 ภาพรูปปั้นฮก ลก ชิว

เป็นที่ทราบกันดีว่าการวาดหรือประดับลวดลายสิริมงคลต่าง ๆ ณ สถานที่แห่งใดหรือบนสิ่งของมงคลใดนั้น เชื่อว่าแค่ขึ้นขอบลวดลายไหนก็สามารถวาดลงไปได้ตามความต้องการ บนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว ก็เช่นเดียวกัน ต้องมีการเลือกสรรลวดลายที่สื่อถึงการอวยพรให้มีความหมายสอดคล้อง เกี่ยวเนื่องกันกับรูปปั้นฮก ลก ชิว เช่น รูปปั้นฮก นิยมประดับชุดด้วยลายมังกร ลายดอกเบญจมาศ รูปปั้นลก นิยมประดับชุดด้วยลายสิงโต ลายอักษรมงคลหรือลวดลายของมงคลทั้ง 8 ตามหลักของพุทธศาสนา ฝ่ายมหายาน รูปปั้นชิว นิยมประดับชุดด้วยลายค่างขาว ลายผลท้อและลายอักษรชิวโบราณ เป็นต้น จากตัวอย่างดังกล่าวเห็นได้ว่าบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว ทั้ง 3 องค์ มีลวดลายเป็นสัตว์มงคลประดับอยู่ให้เห็นเด่นชัดทั้งสิ้น และยังปรากฏชนิดของสัตว์มงคลให้เห็นเหมือนกันในหลาย ๆ ชุด ได้แก่ มังกร นกพิณิกส์หรือหงส์ สิงโต นกกระเรียน กิเลนและค่างขาว แต่มีความแตกต่างกันที่จำนวน หน้าตา อิริยาบถ ท่าทาง สีและตำแหน่งที่ปรากฏ

จะเห็นได้ว่าสัตว์มงคลเหล่านี้มีทั้งที่มาจากเทพนิยายตามตำนานหรือคำบอกเล่าแต่โบราณและสัตว์ที่มีชีวิตอยู่จริง แต่ทั้งหมดก็ล้วนเป็นสัตว์ที่อยู่คู่กับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนมาอย่างยาวนาน จึงไม่ต้องสงสัยว่าการเลือกลวดลายสัตว์มงคลมาประดับลงบนงานศิลปะต่าง ๆ รวมถึงบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว ผู้ที่นิยมหรือศรัทธารูปปั้นฮก ลก ชิว ทราบกันดีว่าลวดลายที่ยิ่งละเอียดอ่อน ลวดลายที่ยิ่งมีภาพสัญลักษณ์สิริมงคลมากเท่าไร ก็จะต้องแสดงถึงอำนาจ บุญบารมีอันไพศาล แท่นคำอวยพรที่เป็นสิริมงคลที่สมบูรณ์แบบมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งนั่นทำให้บ้านเรือน โรงงาน ผู้ประกอบการ

รวมถึงข้าราชการมีการประดับหรือจัดวางรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว เพราะเชื่อกันว่าจะนำพา มาซึ่งความเป็นสิริมงคลอันเป็นคำอวยพรที่มนุษย์โลกทุกคนล้วนแต่แสวงหาปรารถนา ให้ตนมีชีวิตที่มีความสุข เจริญรุ่งเรือง และมีอายุยืนยาว

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการที่ชาวจีนได้ถ่ายทอดความหมายผ่าน ลวดลายสิริมงคลลงบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว โดยเฉพาะลวดลายสัตว์มงคลนั้นมีความละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง การถ่ายทอดยังสามารถแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อผ่านลวดลายสิริมงคลต่าง ๆ ด้วยความละเอียดอ่อนผ่านเครื่องกระเบื้อง ถือเป็นหนึ่งในสมบัติที่มีคุณค่าสำหรับชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีน แต่ในปัจจุบัน ลูกหลานชาวไทยเชื้อสายจีนจำนวนมากยังขาดความรู้ ความเข้าใจถึงการสื่อความหมายของลวดลายสิริมงคลบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว ทำให้มองไม่เห็นถึงคุณค่า ละเลยต่อสิ่งดีงามอันทรงคุณค่าที่บรรพชนได้ให้ไว้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเกิดความตระหนักและให้ความสนใจเลือกศึกษาภาพลวดลายสัตว์มงคลบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว ที่ผลิตและนำเข้ามาจากมณฑลเจียงซีหรือมณฑลกังไส (江西) ในประเทศจีน ซึ่งเป็นมณฑลที่มีชื่อเสียงในเรื่องการผลิตเครื่องกระเบื้องพอร์ซเลน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายถึงการอวยพรจากลวดลายสัตว์มงคลอย่างลึกซึ้ง

ในขั้นแรกผู้วิจัยเริ่มต้นจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการในประเทศไทย สำหรับเอกสารของจีนนั้น ผู้วิจัยได้สืบค้นจากฐานข้อมูลทางวิชาการ CNKI (China National Knowledge) พบว่ามีเอกสารทางวิชาการที่เขียนถึงเรื่องนี้อยู่ 6 ชิ้น แต่เป็นการศึกษาภาพลักษณ์ของความเป็นสิริมงคลที่สะท้อนผ่านฮก ลก ซิ่ว ในสถานที่และข้าวของเครื่องใช้ประเภทต่าง ๆ และยังไม่ปรากฏการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับลวดลายบนรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว ผู้วิจัยจึงได้นำมากล่าวไว้ในงานวิจัยฉบับนี้

การศึกษาพบว่ามีข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าฮก ลก ซิ่ว และลวดลายมงคลดังต่อไปนี้

1. หนังสือที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าฮก ลก ซิ่ว

Damrongrachanuphab (1984) ได้กล่าวถึงลักษณะของเทพเจ้าทั้ง 3 องค์ ดังนี้ ฮก เป็นรูปเจ้าหรือขุนนางสวมหมวก มีใบหูกางออก 2 ข้าง มือถือหุริ้อ แสดงวาสนา ลก เป็นรูปเศรษฐี สวมหมวกที่มีเสาข้างหลังสูงมีผ้าคลุมลงไปเบื้องหลัง แสดงโภคสมบัติ มือหนึ่งอุ้มเด็ก แสดงบิรวารสมบัติ และซิ่ว เป็นรูปชายแก่ ถือไม้เท้า มือหนึ่ง ถือผลโถ่มือหนึ่ง แสดงความเป็นผู้มีอายุยืนและมั่นคง

Jantaronanont (2006) ได้กล่าวถึงลักษณะของ ฮก ลก ชิว ไว้ดังนี้ ฮก เป็นรูปชายแก่ แต่งตัวเป็นเศรษฐี สวมหมวกทรงสี่เหลี่ยมสูง มือหนึ่งถือม้วนหนังสือ หรืออุ้มเด็ก เด็กจะถือหยวนเป่า และอีกมือของชายแก่ถือเห็ดหลังจื่อ ลก เป็นรูปเจ้า หรือขุนนาง ใส่ชุดข้าราชการที่มีหมวกยศและเข็มขัด มือหนึ่งถือหยู้อู๋ และชิว เป็นรูปชายแก่ มือหนึ่งถือผลท้อ อีกมือถือไม้เท้า

ทั้ง 3 องค์ ไม่ปรากฏว่าได้รับการกราบไหว้หรือบูชาไว้ในศาลเจ้าหรือในบ้านแต่อย่างใด แต่จะตั้งไว้เป็นเครื่องประดับเท่านั้น มักจะมีบทบาทต่อความเชื่อของชาวจีนเพียงเป็นเทพประธานในวันงานแซยิด

2. หนังสือที่เกี่ยวข้องกับสิ่งสิริมงคลจีน

Jantaronanont (2006) ได้กล่าวถึงที่เป็นสิริมงคลไว้ว่า สำหรับชาวจีนแล้ว เรื่องของสิริมงคลจะแยกกันไม่ออกกับชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งนี้เพราะชาวจีนได้แสดงออกถึงความยึดมั่นในเรื่องสิริมงคลทั้งในรูปตัวอักษร ภาพวาด ลวดลาย คำพูด ระบุบุคคล สิ่งของและสัตว์ชนิดต่าง ๆ โดยมักจะเห็นและได้ยินอยู่เสมอทั้งในเรื่องประเพณีพิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิตและประเพณี พิธีกรรมในเทศกาลประจำปี

Jantaronanont (2006) อธิบายไว้ว่า ในดินแดนทางตะวันออกเฉียงเหนือของจีน มีประเพณีบางแห่งเน้นเรื่องสิริมงคลเกี่ยวกับชีวิตมาก เมื่อจัดงานมงคลฉลองการมีบุตรจะมีการกินหมี่เส้นยาวเพื่อเป็นการอวยพรให้เด็กอายุยืน แล้วคล้องข้อมือข้อเท้าเด็กด้วยเส้นหมี่ก็เพื่อให้อายุมันขวัญยืนอีกนั่นเอง หลังจากนั้นยังต้องจัดหารองเท้ามีหัวเป็นรูปหัวเสือให้เด็กสวมใส่ บนหัวเสือนจะมีตัวอักษรว่าหวาง (王) แปลว่าเจ้า เพราะเสือเป็นเจ้าแห่งสัตว์ป่า สามารถป้องกันสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ ได้ ดังนั้นการใส่รองเท้ารูปหัวเสือก็นำมาให้เด็กอายุยืนเป็นสุขนั่นเอง

Pongpanich (2012) อธิบายไว้ว่า บ่อยครั้งที่เราจะพบว่า ยังขาดความรู้ความเข้าใจอยู่บ้างกับสิ่งซึ่งเป็น “รูปแบบสิริมงคลจากสวรรค์” ที่เห็นประดับอยู่ตามบ้านหรือสถานที่ต่าง ๆ และเมื่อมีความเข้าใจลึกซึ้งถึงแก่นแท้ที่เป็นเนื้อแท้ของศรัทธา คุณค่าความหมายและปรัชญาของแต่ละสิ่งที่เป็นมา เราจะเข้าใจวิถีจีนโบราณที่เข้ามามีอิทธิพลในวิถีชีวิตของคนทั่วไปในปัจจุบันดีขึ้น ภาพมังกร เคยถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ขององค์จักรพรรดิในช่วงสมัยศักดินา หากผู้ใดฝ่าฝืนใช้สัญลักษณ์ดังกล่าวก็จะถูกลงโทษ แต่เมื่อสิ้นสุดสมัยศักดินา มังกรก็กลายมาเป็นเพียงของนิยมในทางเป็นสิริมงคล นำมาตกแต่งบ้านเรือนประชาชนทั่วไป จากตัวอย่างดังกล่าวจะพบว่า เมื่อกาลเวลาผ่านไป ความเชื่อ

และความนิยมที่มีผลต่อวิถีชีวิตของประชาชนก็เปลี่ยนไปเช่นกัน

3. หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลวดลายสิริมงคล

Pandamrong (2010) อธิบายไว้ว่า ลวดลายที่นำมาใช้ในงานศิลปกรรมของจีนทุกชนิดเป็นลวดลายเชิงสัญลักษณ์ที่มีความหมายเป็นมงคลทั้งสิ้น แม้กระทั่งในงานจิตรกรรมภาพเขียนบางภาพจะแฝงความหมายที่เป็นสัญลักษณ์ไว้ ถ้าไม่เข้าใจในความหมายเหล่านั้นก็จะไม่มีทางเข้าถึงจิตรกรรมของจีนได้ สัญลักษณ์ที่นำมาใช้นักมีความหมายในทางให้อายุยืน มีสุขภาพพลานามัยดี มีตำแหน่งและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีลูกหลานมาก ๆ มีหน้ามีตาในสังคมเป็นที่เคารพนับถือและให้เกิดใหม่ในภพภูมิที่ดี ๆ ภูมิปัญญาในการใช้สัญลักษณ์สื่อความหมายนี้กลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของจีนที่สืบทอดกันมาจนทุกวันนี้

สัตว์ในจินตนาการ เป็นการที่นำเอาลักษณะต่าง ๆ ของสัตว์ในธรรมชาติมาผสมผสานเข้ากับความเชื่อ ความศรัทธาในลัทธิทางศาสนา ปรัชญา แนวคิดต่าง ๆ ที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเกิดเป็นรูปสัญลักษณ์ของสัตว์ที่เหนือความเป็นจริงตามธรรมชาติแต่ให้ความหมายในเชิงสัญลักษณ์ที่รู้จักกันไป เช่น มังกร หงส์ กิเลน สิงห์

Meelarp (2006) อธิบายไว้ว่า ประติมากรรม ลวดลายประดับตกแต่งเป็นสิ่งสำคัญควบคู่ตัวสถาปัตยกรรมเปรียบเสมือนเป็นสิ่งเดียวกัน ศิลปกรรมที่ใช้ตกแต่งอาคารแบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้ ศิลปกรรมที่มากับตัวสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมส่วนตกแต่งอื่น ๆ ได้แก่ ส่วนตกแต่งข้าวของเครื่องใช้ภาพลวดลายประดับตกแต่งแบ่งได้ 7 ประเภท ดังนี้

- รูปสัตว์มงคลต่าง ๆ เช่น มังกร หงส์ ปลา มังกร ค้างคาว ช้าง ม้า ฯลฯ
- รูปพืชมงคล แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ต้นไม้ ดอกไม้ และผลไม้ เช่น ต้นสน ต้นไผ่ ดอกโบตั๋น ดอกเบญจมาศ ดอกกล้วยไม้ ฯลฯ
- รูปธรรมชาติมงคล เช่น เมฆ ฝน สายน้ำ
- รูปเทพ เทียน บุคคลที่มีชื่อเสียงในอดีต
- รูปเรขาคณิตต่าง ๆ เช่น วงกลม สี่เหลี่ยม ห้าเหลี่ยม หกเหลี่ยม
- อักษรมงคล (ตัวอักษรวงกลมของชาวจีน)
- ภาชนะหรือวัสดุต่าง เช่น เหยือก ไซมุก แจกัน ถ้วย กระถางต้นไม้

หนังสือ ศิลปกรรม (ลวดลายประดับตกแต่ง) ในที่นี้หมายความว่ารวมไปถึง ลวดลายการเขียนสีการแกะสลัก (นูนสูง นูนต่ำ) ทุกส่วนภายในอาคาร

4. หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัตว์มงคลจีน

Chumpengpan (2001) ได้อธิบายเกี่ยวกับสัตว์มงคลจีนไว้ว่า มังกรถือเป็นสัญลักษณ์ประจำชาติของคนจีนมาแต่ครั้งโบราณชงชาติจีนเดิมก็ใช้รูปมังกรมีนิตานพื้นบ้านเล่าถึงเรื่องมังกรมากมายและชาวจีนมักจะพูดคุยอวยพรให้แก่กันว่า “อวยพรขอให้ท่านโชคดีด้วยบารมีของหงส์และมังกร”

กิเลน เป็นสัตว์สันโดษ มีความสูงประมาณ 12 ศอก (6 เมตร) ลำตัวคล้ายกวางตัวผู้ ขามีกีบเหมือนม้า มีหางเหมือนวัว มีหัวเหมือนสุนัขป่า ผิวหนังมี 5 สี คือแดง เหลือง น้ำเงิน ขาว และดำ ส่วนบริเวณใต้ท้องสีเหลือง และมีเขาเดี่ยวปลายเขาอ้วนสำหรับหัวของตัวผู้ ส่วนตัวเมียไม่มีเขา ในอดีตมักถูกวาดเป็นภาพกิเลนคู่ที่รายล้อมไปด้วยไฟหรือเมฆ พร้อมกับรูปเทพธิดาแห่งความอุดมสมบูรณ์ มีลูกตก อุ้มเด็กในอ้อมแขนขณะขี่หลังกิเลน นอกจากนี้ยังมักปรากฏภาพกิเลนบนชุดของข้าราชการฝ่ายทหารในระดับชั้นที่ 1

ค้ำคาวหรือฟักซู (Fuk Shu) ซึ่งมีความหมายว่า หนูแห่งความสุข หากค้ำคาวบินพุ่งเข้าไปในบ้าน จะเป็นเครื่องหมายว่า โชคดีกำลังจะมาถึงผู้ครอบครองหรือเจ้าของบ้าน เนื่องจากค้ำคาวเป็นสัญลักษณ์แห่งความสุขและอายุยืนยาว ดังนั้นมักจะพบเห็นค้ำคาวบนภาพเขียนสีแดง ซึ่งเป็นสีแห่งความยินดี สนุกและเฟลิดเฟลิน

สิงโต เป็นเครื่องหมายบอกถึง ความกล้าหาญ พละกำลังและการมีสติปัญญาความเฉลียวฉลาดในกิจการทหาร การแสดงสัญลักษณ์เช่นนี้ก็เหมือนกับสิงโตจีน ซึ่งนิยมทำเป็นสัญลักษณ์ปักเย็บไว้บนเสื้อของขุนนางฝ่ายทหารในระดับชั้นที่ 2

จากการศึกษาในหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฮก ลก ชิว และลวดลายมงคลจีนที่กล่าวมานี้ พบว่ายังไม่มีหนังสือหรืองานวิจัยที่ศึกษาในหัวข้อเรื่องการศึกษาลวดลายสัตว์มงคลบนชุดรูปปั้นฮก ลก ชิว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความหมายจากลวดลายสัตว์มงคลที่ปรากฏบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว
2. เพื่อศึกษาว่าความหมายของลวดลายสัตว์มงคลที่ประดับบนรูปปั้นสอดคล้องกับรูปปั้นฮก ลก ชิว อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากภาพถ่ายอย่างลวดลายสัตว์มงคลจีนบนชุดของรูปปั้นของเทพเจ้าฮก ลก ซิ่ว ที่เป็นงานจากมณฑลเจียงซีหรือกังไส (江西) จำนวน 12 ชุด (36 ชิ้น) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

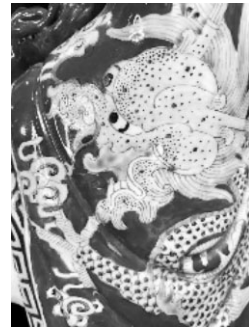
1. กำหนดขอบเขตของหัวข้อที่ต้องการศึกษา
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลลวดลายมงคลจีนจากหนังสือฮก ลก ซิ่ว โชค ลาภ อายุยืน หนังสือรูปแบบสิริมงคลจากสวรรค์ของประเทศจีน หนังสือสัตว์มงคลและบทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. เก็บภาพถ่ายอย่างลวดลายบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ซิ่ว จำนวน 12 ชุด (36 ชิ้น)
4. นำข้อมูลและภาพถ่ายอย่างที่รวบรวมมาวิเคราะห์
5. นำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์เรียบเรียงจัดหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ
6. นำเสนอผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. มังกร (龙)

จากการศึกษาลวดลายสัตว์มงคลบนชุดรูปปั้นของฮก ลก ซิ่ว จำนวน 12 ชุด (36 ชิ้น) พบว่ามังกรจะปรากฏเฉพาะบนรูปปั้นฮก จากการเก็บภาพถ่ายอย่างรูปปั้นฮกทั้งหมด 12 ชิ้น ปรากฏภาพมังกร จำนวน 11 ชิ้น แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ มังกรที่มีรูปร่างตามจินตนาการที่นิยมอย่างแพร่หลาย มังกรแบบลายเส้นและมังกรในรัศมีวงกลม

1.1 มังกรที่มีรูปร่างตามจินตนาการที่นิยมอย่างแพร่หลาย มีลักษณะทั่วไปที่พบเห็นได้ทุกชิ้นคือดวงตากลมโตหนวดยาว เขาโค้งมน ปีกขนาดเล็ก อย่างละ 1 คู่ ขา 4 ขา ลำตัวยาวมีเกล็ดคลุมทั่วทั้งลำตัว มีขนแผงคอที่แผ่กว้างออกและมีหางซึ่งผู้วิจัยพบภาพมังกรที่มีลักษณะดังกล่าวจำนวน 29 ภาพ บนรูปปั้นฮก จำนวน 10 ชิ้น

ภาพที่ 2 ภาพมังกรบนชุดเทพเจ้าฮก ภาพที่ 3 ภาพเทพเจ้าฮก ภาพที่ 4 ภาพมังกรบนชุดเทพเจ้าฮก

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของภาพมังกรที่ปรากฏบนรูปปั้นฮก

รูปปั้นฮก	จำนวน (ตัว)	เล็บ		สี					ตำแหน่งบนชุดของฮก		
		4	5	ลำตัว			เกล็ด		ซ้าย-ขวา	หน้า	หลัง
				ขาว	เขียว	เหลือง	น้ำเงิน	ดำ			
1	2		✓	✓			✓		✓		
2	3	✓			✓			✓	✓		✓
3	4	✓				✓		✓	✓	✓	✓
4	-										
5	4	✓		✓			✓		✓	✓	✓
6	4		✓	✓			✓		✓	✓	✓
7	*										
8	2	✓		✓			✓		✓		
9	4	✓				✓	✓		✓	✓	✓
10	2	✓		✓			✓		✓		
11	2	✓		✓			✓		✓		
12	2	✓		✓			✓		✓		

- ไม่ปรากฏภาพมังกร

* ไม่ปรากฏภาพมังกรที่มีรูปร่างตามจินตนาการที่นิยมอย่างแพร่หลาย

จากตารางจะเห็นได้ว่าสิ่งที่แตกต่างกันของมังกร ได้แก่ นิ้ว ซึ่งมังกรที่มี 4 เล็บ จำนวน 23 ตัวและมังกรที่มี 5 เล็บจำนวน 6 ตัว

สีที่ใช้ในการวาดลำตัวและเกล็ดก็มีความแตกต่างกัน มังกรที่ลำตัวสีขาวเกล็ดสีน้ำเงิน จำนวน 18 ตัว ลำตัวสีเหลืองอ่อนเกล็ดสีน้ำเงินมี จำนวน 4 ตัว ลำตัวสีเหลืองอ่อนเกล็ดสีดำ จำนวน 4 ตัว และลำตัวสีเขียวเกล็ดสีดำ จำนวน 3 ตัว

การวางตำแหน่งของภาพมังกรก็มีความแตกต่างเช่นกัน บนรูปปั้นฮกทุกชั้น (10 ชั้น) จะปรากฏมังกรบนชายแขนเสื้อข้างซ้ายและขวาอย่างละ 1 ตัว รวมเป็น 20 ตัว นอกจากนี้ รูปปั้นฮกบางชั้นยังปรากฏมังกรที่บริเวณตัวเสื้อด้านหน้าอีก 4 ตัว และตัวเสื้อด้านหลังอีก 5 ตัว ซึ่งมังกรที่ปรากฏบนชายแขนเสื้อข้างซ้ายและขวามักจะมีลักษณะการทอดลำตัว เลื้อยขดไปมาให้เห็นถึงลีลาความสง่างามทั่วทั้งลำตัว ซึ่งส่วนใหญ่จะปรากฏเป็นมังกรขณะบินบนท้องฟ้าที่รายล้อมไปด้วยก้อนเมฆ มีเพียงแค่ 4 ภาพที่ปรากฏเพียงมังกร ส่วนมังกรที่ปรากฏบริเวณตัวเสื้อด้านหน้าและด้านหลังทุกภาพ ลำตัวของมังกรจะทอดยาว เลื้อยขดไปมาเช่นกัน แต่ส่วนหัวของมังกรจะหันหน้าตรง ทำให้เห็นใบหน้าอย่างชัดเจน

1.2 มังกรแบบลายเส้น เป็นมังกรที่มีเพียงแค่ลำตัวคดเคี้ยว มีตา มีขา ไม่ลงรายละเอียดมากนัก มังกรแบบลายเส้นปรากฏอยู่ที่ด้านหน้าแถบเสื้อตรงกลางของรูปปั้นฮก เป็นมังกรแนวตั้งหันหน้าเข้าหากัน ผู้วิจัยพบมังกรรูปแบบดังกล่าวจำนวน 3 ภาพ แต่มีสีลายเส้นที่แตกต่างกัน ได้แก่ สีทอง 1 ภาพ สีแดง 1 ภาพและสีเหลือง 1 ภาพ

ภาพที่ 5 ภาพเทพเจ้าฮก ภาพที่ 6 ภาพมังกรแบบลายเส้น ภาพที่ 7 ตัวอย่างภาพมังกรบนชุดเทพเจ้าฮก ในรัศมีวงกลม

1.3 มังกรในรัศมีวงกลม (团龙) เป็นมังกรลายเส้นทอดตัวอยู่ในรัศมีวงกลม ผู้วิจัยพบมังกรรูปแบบดังกล่าวจำนวน 1 ภาพ มังกรมีลำตัวสีชมพูดวงตาเขียว รอบตัวมังกรรายล้อมไปด้วยเมฆมงคลอย่างสวยงาม

มังกร 3 รูปแบบที่พบบนชุดของรูปปั้นฮก โดยมากจะเป็นมังกรที่มีความน่าเกรงขาม มีหน้าตาดุร้าย หวดลำตัวอยู่บนฟ้าสื่อได้ถึงความยิ่งใหญ่ บุญบารมีอันสูงส่งมีพลังอำนาจอันยิ่งใหญ่เหนือสรรพสิ่ง รวมถึงบรรดาสัตว์ทั้งหลายบนโลกนี้ทำให้ถูกยกย่องเป็นสัตว์แห่งเทพเจ้า

จากการศึกษาความแตกต่างของจำนวนเล็บมังกรบนชุดของรูปปั้นฮกพบว่า มังกร 5 เล็บ เป็นมังกรของฮ่องเต้หรือองค์จักรพรรดิ นอกจากนั้นรองลงมาจะเป็นมุขนันตรี เจ้าพระยาเป็นมังกร 4 เล็บ ส่วนพวกคุณพระ คุณหลวงเป็นมังกร 3 เล็บ สาเหตุที่ข้าราชการไพร่ใช้มังกรได้ เพราะคนพวกนี้รับใช้มังกรอยู่ เป็นบริวารของมังกร Tangvanich (2017) ดังนั้นจึงวิเคราะห์ได้ว่า มังกรส่วนมากที่ปรากฏบนชุดของรูปปั้นฮกเป็นมังกร 4 เล็บ เพราะฮกมาจากดวงดาวตามความเชื่อของลัทธิเต๋า ไม่ใช่ผู้เป็นใหญ่สูงสุดในบรรดาเหล่าเทพหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เปรียบเสมือนเป็นบริวารขององค์ฟ้าดินหรือเจ็กเซียนฮ่องเต้ ผู้เป็นใหญ่เหนือเทพทั้งปวง ตามความเชื่อของศาสนาเต๋าเช่นเดียวกัน

ความแตกต่างของสีลำตัวและเกล็ดของมังกร รวมถึงตำแหน่งการวาง Fang (2021) กล่าวว่า ตำแหน่งการวางลวดลายสัตว์มังกรและสีของสัตว์มังกรบนชุดฮก ลก ซึ่งไม่มีความหมายแฝงไว้ เพียงแต่ทำเพื่อความสมดุลและความสวยงามเท่านั้น ประกอบกับผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อมูลมาประกอบได้ ดังนั้น อาจอนุมานได้ว่าการเลือกใช้สีลำตัวเกล็ดและตำแหน่งการวางสัตว์มังกรจึงขึ้นอยู่กับความชอบของผู้วาดลวดลายและความเข้ากันของสีเพื่อให้เกิดดุลยภาพ

การศึกษาการสื่อความหมายของมังกรพบว่า ในสมัยสังคมศักดินา ภาพของตัวมังกรเป็นสัญลักษณ์ทรงเกียรติที่ไม่มีสิ่งใดเทียบได้ และผู้ปกครองในระบบศักดินามักใช้เป็นสัญลักษณ์ขององค์จักรพรรดิ ทรงคุณธรรมและเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จากสวรรณค์ Pongpanich (2012) ด้วยเหตุนี้ทำให้มังกรหลากหลายรูปแบบจึงควรค่าแก่การประดับอยู่บนชุดของรูปปั้นฮกที่สวมชุดขุนนาง หมวกขุนนางมีปีกยื่นออกทั้งสองข้าง ในมือถือทรัพย์สินสมบัติหรือหุ้

นอกจากนี้ ตามหลักพระพุทธศาสนา มังกรคือหัวใจของความเข้มแข็ง ความดีและการอำนวยพร มังกรเป็นผู้ยึดมั่นในธรรมะและบารมี จึงจะช่วยให้เกิดความมั่งคั่งร่ำรวยและความสุขแก่ประชาชน Chumpengpan (2001) ดังนั้น จึงวิเคราะห์ได้ว่า เหตุที่มังกรปรากฏเฉพาะบนชุดของรูปปั้นฮก เพราะว่า ตามหลักพระพุทธศาสนาแล้ว คำว่า “ฮก” แปลว่า บุญบารมี จึงสอดคล้องกับความหมายที่ให้ไว้ การนำมังกรมาประดับ

บนชุดของรูปปั้นฮก เพื่อให้ผู้ศรัทธายึดมั่นในธรรมะ บุญบารมีและเสริมคำอวยพรอันเป็นสิริมงคลอีกด้วย

2. นกกระเรียน (仙鶴)

จากการศึกษาสลวดลายสัตว์มงคลบนชุดรูปปั้นของฮก ลก ชิว จำนวน 12 ชุด (36 ชิ้น) พบว่านกกระเรียนจะปรากฏเฉพาะบนรูปปั้นลก จากการเก็บภาพตัวอย่างรูปปั้นลกทั้งหมด 12 ชิ้น ปรากฏภาพนกกระเรียนบนรูปปั้นลกจำนวน 7 ชิ้น ทั้งหมด 39 ตัว ลักษณะของนกกระเรียนมีดวงตากกลม 1 คู่ มีขาเรียวยาว 1 คู่ มีปีก 1 คู่ มีลักษณะเด่นคือหงอนสีแดงสด

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของภาพนกกระเรียนที่ปรากฏบนรูปปั้นลก

รูปปั้นลก.	จำนวน (ตัว)	สี												ตำแหน่งบนชุดของลก		
		หงอน			ลำตัว			ปีก						ซ้าย-ขวา	หน้า	หลัง
		แดง	เขียว	ดำ	เขียว	น้ำเงิน	ดำ	แดง	น้ำเงิน	เขียว	ขาว	เหลือง	ฟ้า			
1	-															
2	7	✓			✓					✓				✓	✓	✓
3	7		✓		✓					✓				✓	✓	✓
4	-															
5	2	✓					✓	✓	✓			✓				✓
6	-															
7	7			✓		✓			✓					✓	✓	✓
8	7	✓			✓			✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓
9	-															
10	-															
11	4	✓			✓			✓	✓	✓		✓		✓		
12	5	✓			✓			✓	✓	✓	✓			✓		✓

จากตารางจะเห็นได้ว่านอกจากตำแหน่งที่พบภาพนกกระเรียนแล้ว หงอน ลำตัวและปีกยังมีสีที่แตกต่างกัน ในส่วนของปีกบางตัวมีเพียงสีเดียว บางตัวมีหลากหลายสีซึ่งภาพนกกระเรียนที่ปรากฏบนชุดของรูปปั้นลกชิ้นเดียวกันจะมีรูปร่างลักษณะและอิริยาบถต่าง ๆ เหมือนกัน

ภาพนกระเรียนที่ปรากฏอยู่บนชุดของรูปปั้นลกส่วนใหญ่จะเป็น นกระเรียนกางปีกบินอยู่บนฟ้าเหนือมหาสมุทรและดวงอาทิตย์อยู่ภายในรัศมีวงกลม ที่ล้อมรอบด้วยลวดลายเมฆ แต่มีเพียงภาพนกระเรียนบนรูปปั้นลกชุดที่ 5 ที่เป็น ภาพนกระเรียนกางปีกกำลังคาบกิ่งผลท้ออยู่ในรัศมีวงกลม

ภาพที่ 8 เทพเจ้าลก

ภาพที่ 9 ภาพนกระเรียนบนชุดเทพเจ้าลก

ภาพที่ 10 ภาพนกระเรียนบนชุดเทพเจ้าลก

จากการศึกษาความแตกต่างของสีทองน ลำตัว ปีก รวมถึงตำแหน่งการ วางของภาพนกระเรียน ไม่สามารถหาข้อมูลมาประกอบได้

การศึกษาการสื่อความหมายของนกระเรียนพบว่า นกระเรียนเป็นสัตว์ มงคลประจำของชีวิตที่เป็นเทพแห่งความยั่งยืน อีกทั้งยังแทนคำอวยพรให้มียศสูงสุด ทางราชการ Jantaranon (2006) ดังนั้น นกระเรียนสามารถปรากฏทั้งบนชุดรูปปั้น ชิวและลกได้ จากการเก็บภาพตัวอย่างผู้วิจัยไม่พบภาพนกระเรียนบนชุดของรูปปั้นชิว พบเพียงบนชุดรูปปั้นลก ดังนั้นจึงสื่อความหมายถึงการอวยพรให้มียศบรรดาศักดิ์

และตำแหน่งงานที่ดี ส่วนภาพนกกระเรียนที่ปรากฏผลท้อร่วมด้วยอาจสื่อความหมายเพิ่มเติม เนื่องจาก “ผลท้อ” ภาษาจีนกลางคือคำว่า “ໄ໑໑໑” (寿桃) ซึ่งตัวอักษร “ໄ໑໑” (寿) มีความหมายว่า อายุยืน ความยั่งยืน ดังนั้นจึงอาจอนุมานได้ว่าภาพดังกล่าวใช้เพื่อการอวยพรให้มีศถาบรรดาศักดิ์อย่างมั่นคง

3. ສິງໂຕ (狮子)

จากการศึกษาตลอดลายสัตว์มงคลบนชุดของรูปปั้นลก ลข ຈຳນວນ 12 ສູດ (36 ຂຶ້ນ) ພົບວ່າສິງໂຕຈະປາກົດເພາະບຸນຮູບປັ້ນລກເທົ່ານັ້ນ ຈາກການເກັບຮູບຮ່າງຮູບປັ້ນລກທັງໝົດ 12 ຂຶ້ນ ພົບວ່າຮູບສິງໂຕປາກົດບຸນຮູບປັ້ນລກຈຳນວນ 3 ຂຶ້ນ ທັງໝົດ 19 ຕົວ ສິງໂຕທີ່ປາກົດບຸນຮູບປັ້ນລກຈະມີລັກສະນະເໝືອນກັນ ໄດ້ແກ່ ມີເນົາຕາດຸດັນ ດວງຕາກລມໂຕ 1 ຄູ່ ໃບໂພເປັນຮູບສາມເສ່ຍົມ 1 ຄູ່ ມີຂົ້າ 4 ຂົ້າ ມີເຂົ້າທີ່ແລ່ມຄມ ມີຂົນໜາ ບຸ່ຍຕັ້ງແຕ່ຕອລໄປເຖິງກາງຫຼັງແລະປາຍຫາງ

ຕາຣາງທີ່ 3 ຕາຣາງສະແດງຜົດການເປີຍົບເທີຍບວກມແຕກຕ່າງຂອງຮູບສິງໂຕທີ່ປາກົດບຸນຮູບປັ້ນລກ

ຮູບປັ້ນ ລກ.	ຈຳນວນ (ຕົວ)	ສີ											ຕຳແໜ່ງບຸນຮູບຂອງ ລກ		
		ແຜ່ງຄອ			ລຳຕົວ			ຫາງ					ຂັ້ນ-ຫາ	ເນົາ	ຫຼັງ
		ແຕ່ງ	ເຂົ້າວ	ຕຳ	ເຂົ້າວ	ນ້ຳເງິນ	ຕຳ	ແຕ່ງ	ນ້ຳເງິນ	ເຂົ້າວ	ຫາງ	ເສືອນ	ຖ້ຳ		
1	-														
2	7	✓			✓					✓			✓	✓	✓
3	7		✓		✓					✓			✓	✓	✓
4	-														
5	2	✓					✓	✓	✓			✓			✓
6	-														
7	7			✓		✓			✓				✓	✓	✓
8	7	✓			✓			✓	✓	✓			✓	✓	✓
9	-														
10	-														
11	4	✓			✓			✓	✓	✓		✓	✓		
12	5	✓			✓			✓	✓	✓	✓		✓		✓

ຈາກຕາຣາງຈະເຫັນໄດ້ວ່າສິ່ງທີ່ແຕກຕ່າງກັນຂອງຮູບສິງໂຕ ໄດ້ແກ່ ສີຂອງລຳຕົວ ແຜ່ງຄອ ກາງຫຼັງແລະຫາງ ພົບວ່າສິງໂຕທີ່ລຳຕົວສີຂາວ ແຜ່ງຄອ ກາງຫຼັງແລະຫາງ ເປັນສີນ້ຳເງິນມີຈຳນວນ 12 ຕົວ ລຳຕົວສີຂຽມ ແຜ່ງຄອ ກາງຫຼັງແລະຫາງສີເຂົ້າວມີຈຳນວນ

7 ตัว นอกจากนี้ ภาพสิงโตที่ปรากฏพร้อมลูกบอลผ้าบนชุดของรูปปั้นลักษ์ยังมีอิริยาบถที่แตกต่างกันคือ สิงโตบางตัวหันหน้าตรง บางตัวหันกลับไปมองด้านหลัง

ภาพที่ 11 ภาพสิงโตเขียนสี
เล่นลูกบอลผ้าบนชุดเทพเจ้าลัก

ภาพที่ 12 ภาพสิงโตสีน้ำเงิน
เล่นลูกบอลผ้าบนชุดเทพเจ้าลัก

ตั้งแต่อดีตมีการนำภาพสิงโตมาผสมกับจินตนาการเพื่อเพิ่มความสวยงาม ใช้ในทางศิลปะและสื่อถึงการ อวยพร เนื่องจาก ภาษาจีนกลางคำว่า “สิงโต” ออกเสียงว่า “ซือจี” (狮子) ซึ่งพ้องเสียงกับคำว่า “ไท่ซือ” (太师) ที่แปลว่า มหาเสนาบดี ซึ่งเป็นตำแหน่งขุนนางชั้นสูงที่สุด โดยทั่วไปมักจะพบภาพสิงโตคู่เล่นลูกบอลผ้า เรียกว่า “ซือจีกู่ฉิวฉิว” (狮子滚绣球) ลูกบอลผ้ามีลักษณะเป็นทรงกลม มีลวดลายคล้ายภาพดอกไม้ และมีผ้าเส้นยาว ๆ ร้อยอยู่รอบ ๆ อย่างสวยงาม

นอกจากภาพสิงโตเล่นลูกบอลผ้าจะปรากฏอยู่บนชุดของรูปปั้นลักษ์แล้ว ผู้คนยังใช้ในงานสถาปัตยกรรมหรือศิลปกรรมประดับตามสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ผ้าปัก หิน แกะสลัก เครื่องเคลือบเซรามิก เครื่องบูชา บนชุดเทพเจ้าและชุดขุนนาง เชื่อว่าสิงโตมีอำนาจในการขจัดสิ่งชั่วร้ายได้ อีกทั้งยังแสดงถึงการอวยพรให้มียศถาบรรดาศักดิ์ที่สูงส่ง นำพาความโชคดี สิริมงคลเข้ามาในชีวิต

จากการศึกษาจำนวนของสิงโตที่ปรากฏบนชุดของลักษ์ ลก ชิว พบว่า เรื่องเกี่ยวกับสิงโตคู่เล่นชิวฉิวนั้นเป็นเรื่องเล่ากันมาว่า สิงโตตัวผู้และตัวเมียหยอกล้อกัน ขนของมันที่หลุดออกมาจากตัวนั้นได้เกาะกันจนเป็นลูกกลม ๆ และต่อมาก็มีสิงโตตัวเล็ก ๆ ออกมาจากก้อนลูกกลม ๆ นั้น จึงถือกันว่า ภาพสิงโตคู่เป็นภาพมงคล Jantaronanont (2006) ดังนั้น จึงวิเคราะห์ได้ว่า ภาพสิงโตที่ปรากฏบนชุดของลักษ์ แม้ว่าจะไม่ปรากฏเป็นสิงโตคู่เล่นลูกบอลชิวฉิวอยู่ด้วยกัน เนื่องจากความสมดุลและ

พื้นที่บนชุดมีจำกัด แต่จำนวนภาพสิ่งโตที่ปรากฏล้วนแต่เป็นจำนวนเลขคู่ทุกชุด เพื่อเป็นการสื่อถึงภาพอันมีความหมาย มหามงคล

ความแตกต่างของสีลำตัว ตำแหน่งการวางและอิริยาบถของสิ่งโต Fang (2021) กล่าวว่า สีลำตัว ตำแหน่งการวางลดตายและอิริยาบถของสิ่งโต ไม่มีความหมายแฝง เพียงแต่ทำเพื่อความสวยงามเท่านั้น โดยเฉพาะสีส้ม เพราะภาพสิ่งโต เสนอผ่านความสวยงามของสีส้มหลากหลายเสมอ ดังนั้น การเลือกใช้สีลำตัว ตำแหน่งการวางลดตายและอิริยาบถของสิ่งโตจึงขึ้นอยู่กับความชอบของผู้วาดลดตายและความเข้ากันของสีให้สวยงามเท่านั้น

การศึกษาการสื่อความหมายของสิ่งโต พบว่า “ชื่อ” ที่แปลว่าสิ่งโต พ้องเสียงกับคำว่า “ชื่อ” ของคำว่า “ไทชื่อ” ซึ่งแปลว่ามหาเสนาบดี Jantaranonont (2006) ดังนั้น สิ่งโตจึงควรค่าแก่การประดับอยู่บนชุดของรูปปั้นลก ที่หมายถึง ยศถาบรรดาศักดิ์ ถือเป็นการอวยพรโดยนำลดตายอันมงคลประดับบนชุดของรูปปั้นลกได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกัน

4. ค้างคาว (蝙蝠)

จากการศึกษาลดตายสัตว์มงคลบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว จำนวน 12 ชุด (36 ชิ้น) พบว่าค้างคาวปรากฏเฉพาะบนชุดของรูปปั้นชิวเท่านั้น จากการเก็บภาพตัวอย่างมีรูปปั้นชิวทั้งหมด 12 ชิ้น พบว่า ภาพค้างคาวปรากฏบนรูปปั้นชิว จำนวน 2 ชิ้น ทั้งหมด 30 ตัว โดยปรากฏบนชุดรูปปั้นชิวชุดที่ 6 และชุดที่ 9 แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ ค้างคาวโบราณและค้างคาวลายเส้น

4.1 ค้างคาวโบราณ ลักษณะของภาพค้างคาวโบราณมีดวงตากลมโต 1 คู่ หูเป็นรูปสามเหลี่ยม 1 คู่ และปีก 1 คู่ แต่จุดที่เด่นของค้างคาวโบราณอยู่ที่หัว ปีกและก้นของค้างคาวมีรูปทรงโค้งคล้ายหัวของเห็ดหลินจือ ปีกกางออกเป็นรูปครึ่งวงกลมม้วนเข้าหากัน เป็นสีน้ำเงินทั้งตัว ปรากฏอยู่บริเวณชายเสื้อข้างซ้ายและข้างขวา ซึ่งผู้วิจัยพบภาพค้างคาวที่มีลักษณะดังกล่าวบนชุดที่ 6 จำนวน 24 ตัว

ภาพที่ 13 ตัวอย่างภาพค้ำควาโบราณบนชุดเทพเจ้าชิว

4.2 ค้ำควาลายเส้น ลักษณะของค้ำควาลายเส้นมีดวงตากลมโต 1 คู่ มีปีกเป็นเส้นโค้งเรียวยาว 1 คู่ มีหูกลม 1 คู่ มีปากแหลมคม โหนกหัวเป็นรูปสามเหลี่ยม นูนออกมา มีลำตัวยาวกว่าปกติ บนหัวมีขนสี่เชียว ทั้งตัวเป็นสีฟ้าอ่อนลายจุดสีน้ำเงิน ได้ท้องและใต้ปีกเป็นสีแดง บินอยู่บนฟ้ารายล้อมไปด้วยเมฆมงคล โดยปรากฏอยู่บริเวณ ชายแขนเสื้อข้างซ้าย ข้างขวา ด้านหน้าและด้านหลัง ซึ่งผู้วิจัยพบภาพค้ำควาที่มีลักษณะ ดังกล่าวบนชุดที่ 9 จำนวน 6 ตัว

ภาพที่ 14 ตัวอย่างภาพค้ำควาลายเส้นบนชุดเทพเจ้าชิว

ภาพค้ำควาโบราณที่ปรากฏบนชุดของรูปปั้นชิวชุดที่ 6 เป็นค้ำควา สีน้ำเงิน 5 ตัว การปักกว้างล้อมเข้าหากันเป็นรูปวงกลมอย่างเป็นระเบียบ ตรงกลางเป็นตัวอักษร “โช่ว” (寿) แบบโบราณ และตรงกลางของดังกล่าวยังพบค้ำควาอีก 1 ตัว โดยเรียกกลายนี้ว่า “อู่ฝู่ฉิงโช่ว” (五福捧寿) จะปรากฏให้เห็นได้บนรอบ ๆ

ชุดของรูปปั้นชีว ถือเป็นการนำลวดลายสัตว์มงคลและอักษรที่มีการออกแบบศิลปะ
อันงดงามและสื่อถึงการอวยพรให้อายุมั่นขวัญยืน พร้อมกับอุดมไปด้วยความสุข
ทั้ง 5 ประการ ได้แก่ ความสุข อายุยืน ร่ำรวย มีศีลธรรมอันดีงามและจากโลกด้วย
ความสงบ ลายนี้ยังได้รับความนิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น นำไปประดับในงาน
สถาปัตยกรรมจีน ลายผ้าปัก บัตรอวยพร จานชาม เป็นต้น นอกจากนี้คางคามีชื่อจีนว่า
“เปียนฝู” (蝙蝠) ซึ่งพ้องเสียงกับคำว่า “ฝู” (福) ที่มีความหมายว่า สิริมงคล
ดังนั้นคำสิริมงคลที่เน้นในเรื่องของโชคลาภจึงมักจะใช้คางคากเป็นสัญลักษณ์ในการ
อวยพรอีกด้วย

จากการศึกษาลวดลายคางคากบนชุดของรูปปั้นชีวพบว่า คำสิริมงคล
ที่เน้นในเรื่องของโชคลาภจึงมักใช้คางคากเป็นสัญลักษณ์แทนในการแสดงภาพ
หากเป็นคางคาก 2 ตัว ก็หมายถึงโชคคู่ เป็นคางคาก 5 ตัว หมายถึงโชค 5 ประการ
คือ อายุยืน ร่ำรวย พละทานมัยสมบูรณ์ มีบิรวารและความเป็นนิรันดร์ บางครั้งจึงมีการ
กล่าวว่า โชค 5 ประการนี้รวมกันแล้วก็คือ “โช้ว” หรือภาษาจีนแต้จิ๋วเรียกว่า “ชีว”
ซึ่งแปลว่าอายุยืนหรือความยั่งยืน Jantaranonont (2006) ดังนั้นจึงวิเคราะห์ได้ว่า คางคาก
ที่ปรากฏอยู่บนชุดของชีว มักจะเป็นลวดลายที่นำมาประกอบเข้าด้วยกัน เป็นคางคาก
5 ตัว ล้อมรอบตัวอักษร “โช้ว” เรียกว่า “อู่ฝูเผ็งโช้ว” (五福捧寿) นอกจาก
จะเป็นการอวยพรให้อายุยืนแล้ว ยังเป็นการวิคูนคำอวยพรให้ครบถ้วนทั้ง 5 ประการ
ผ่านรูปภาพอันเป็นสิริมงคลนี้ ส่วนภาพ “อู่ฝูเผ็งโช้ว” (五福捧寿) ที่มีคางคาก
อยู่ในวงกลม ตรงกลางเพิ่มอีก 1 ตัว บนชุดที่ 6 จากการสืบค้น ไม่ปรากฏความหมาย
ที่แตกต่างจากเดิม อาจจะเป็นเพราะผู้ผลิตต้องการให้ภาพมีความงดงามตามจินตนาการ
มากขึ้น

การศึกษาลักษณะเด่นของภาพคางคากพบว่า ปีกที่มีรูปโค้งเว้าของ
คางคาก นิยมไปแกะสลักไว้บนมิดดั้นสั้น บ่อย ๆ เรียกว่า ลายหยู-อี (Prathum, 2001)
ดังนั้นจึงวิเคราะห์ได้ว่า ปีกคางคากที่มีลักษณะคล้ายหรือนั้น มีที่มาจากรูปทรงของ
เห็ดหลินจือ จึงใช้สื่อถึงการอวยพรได้หลายอย่าง ให้มีทั้งความสุข สมความปรารถนา
และอายุมั่นขวัญยืน

การศึกษาวิธยาของคางคากที่อยู่ในลาย “อู่ฝูเผ็งโช้ว” (五福捧寿) พบว่า ภาพคางคากบินพุ่งเข้าไปในบ้าน มันจะเป็นเครื่องหมายว่า โชคดีกำลัง
จะมาถึงผู้ครอบครองหรือเจ้าของบ้าน Chumpengpan (2001) ดังนั้น จึงวิเคราะห์

ได้ว่าการทึบชุดของรูปปั้นชีวมัลยา “อู่ฝู่เงิ่งโซ่ว” (五福捧寿) หรือค้ำคาว 5 ตัว หันหัวบินพุ่งเข้าไปที่อักษรตัว “โซ่ว” เป็นการสื่อความหมายเพิ่มในการอวยพรให้ชัดเจน ยิ่งขึ้นว่า คำอวยพรอันเป็นสิริมงคลทั้ง 5 ประการ กำลังจะบังเกิดแก่ผู้ครอบครองหรือ ผู้ศรัทธาในฮก ลก ชิว

การศึกษาสีลำตัวของค้ำคาวไม่สามารถหาข้อมูลมาประกอบได้นอกจากนี้ Fang (2021) กล่าวว่า สีลำตัวของค้ำคาวไม่มีความหมายแฝงไว้ เพียงแต่ทำเพื่อความสวยงามเท่านั้น

ส่วนค้ำคาวลายเส้น ก็ไม่สามารถหาข้อมูลมาประกอบได้เช่นกัน แต่เนื่องด้วยมีลักษณะหน้าตาที่มีความคล้ายคลึงกับค้ำคาวโบราณ และปรากฏอยู่บนชุดของชีว ดังนั้น จึงอนุมานได้ว่าสื่อถึงการอวยพรได้เช่นเดียวกับภาพค้ำคาวโบราณ

5. กิเลน (麒麟)

จากการศึกษาตลอดลายสัตว์มงคลบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว จำนวน 12 ชุด (36 ชิ้น) พบว่า กิเลนปรากฏเฉพาะบนชุดของรูปปั้นชีว จากการเก็บภาพตัวอย่างรูปปั้นชีวทั้งหมด 12 ชิ้น ภาพกิเลนที่ปรากฏบนชุดของรูปปั้นชีว เป็นกิเลนจากเทพนิยายหนึ่งในสัตว์มงคลตามความเชื่อของชาวจีน มีลักษณะหน้าตาตุตัน มีดวงตากลมโตและเขาอย่างละ 1 คู่ มีขา 4 ขา มีหางคล้ายวัว มีหัวคล้ายหมูป่า มีเกล็ดคล้ายมังกร มีเขี้ยวที่แหลมคม มีขนตั้งแต่กลางหลังจนถึงปลายหาง ตามความเชื่อกิเลนจะมีลำตัวสีเหลือง แต่จากการเก็บภาพตัวอย่างพบภาพกินเลนบนรูปปั้นชีว เป็นสีน้ำเงินทั้งตัวเท่านั้น

พบว่าภาพกิเลนปรากฏบนรูปปั้นชีว เพียง 1 ชิ้น ทั้งหมด 2 ตัว โดยปรากฏบนรูปปั้นชีวชุดที่ 6 บริเวณตัวเสื้อด้านหน้า อยู่เป็นคู่หันหน้าเข้าหากัน ขาทั้ง 4 ขาเหยียบอยู่บนก้อนเมฆ

ภาพที่ 15 ตัวอย่างภาพกิเลนบนชุดเทพเจ้าชีว

กิเลนเป็นสัตว์ในเทพนิยายจีน ซึ่งเกิดจากการจินตนาการของชาวจีน ในอดีตด้วยลักษณะที่พิเศษและผิดแปลก จึงทำให้ชาวจีนเชื่อกันว่ากินเลนมีความศักดิ์สิทธิ์ สามารถกำจัดสิ่งชั่วร้ายและภูติผีปีศาจได้ กิเลนยังเป็นสัตว์แทนความดี ความสมบูรณ์ อายุยืน มีตำแหน่งสูงส่ง ความเคารพนับถือ ความกตัญญูทวนเท่ต่อบิดามารดา ลูกหลาน มีชื่อเสียงและการจัดการที่ฉลาด

จากการศึกษาการสื่อความหมายของกิเลนพบว่า เมื่อกิเลนมาปรากฏตัว ขึ้นเมื่อใด มันย่อมหมายถึงว่า นักปราชญ์มาเกิดขึ้นเมื่อนั้น Chumpengpan (2001) ดังนั้นจึงวิเคราะห์ได้ว่าตามความหมายโดยนัยของกิเลนแล้วไม่สอดคล้องกับการปรากฏ อยู่บนชุดของรูปปั้นชิวที่หมายถึงอายุมันชิวญฺยืน

ลวดลายสัตว์มงคลจึงเป็นหนึ่งในลวดลายสำคัญที่ใช้สื่อถึงการอวยพร แทนคำพูดหรือตัวอักษรผ่านบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว ซึ่งเป็นหนึ่งในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่อยู่คู่กับชาวจีน และชาวไทยเชื้อสายจีนมาแต่โบราณ นำมาตั้งประดับเพื่อความเป็นสิริมงคล และปรารถนาในพรอันประเสริฐทั้ง 3 ประการ ได้แก่ โชคลาภวาสนา ยศถาบรรดาศักดิ์ อายุมันชิวญฺยืน ดังนั้น ในฐานะลูกหลานชาวไทยเชื้อสายจีน จึงควรศึกษาทำความเข้าใจในศิลปะจีนอันเป็นสิริมงคลที่บรรพชนได้ถ่ายทอด กันมาอย่างยาวนาน ไม่ละเลยหรือมองข้ามรูปปั้นฮก ลก ชิวที่ครอบครองของตนมีอยู่ และสามารถกลับไปศึกษาลวดลายสิริมงคลบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิวที่บ้านของตนเองได้อย่างลึกซึ้ง

สรุปผลการวิจัย

ความหมายลวดลายสัตว์มงคลที่ปรากฏบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว โดยการศึกษาทั้งหมด จำนวน 12 ชุด พบลวดลายสัตว์มงคลจำนวน 5 ชนิด ได้แก่ มังกร สื่อถึงการอวยพรให้มีบุญบารมี พลังอำนาจที่ยิ่งใหญ่ สิงโตและนกกระเรียน สื่อถึงการอวยพรเหมือนกันคือมีตำแหน่ง ยศถาบรรดาศักดิ์ที่เจริญรุ่งเรือง ค้างคาว สื่อถึงการอวยพรให้มีอายุมันชิวญฺยืน พร้อมกับอุดมไปด้วยความสุขทั้ง 5 ประการ ได้แก่ ความสุข อายุยืน ร่ำรวย มีศีลธรรมอันดีงามและจากโลกด้วยความสงบ ค้างคาวหากเป็นค้างคาว 2 ตัว ก็หมายถึงโชคคู่ เป็นค้างคาว 5 ตัว หมายถึงโชค 5 ประการ คือ อายุยืน ร่ำรวย พลาณามัย สมบูรณ์ มีบิรวารและความเป็นนิรันดร์ และกิเลน สื่อถึงการอวยพรในเรื่องความฉลาด ป้องกันสิ่งชั่วร้าย และจากการศึกษาลวดลายสัตว์มงคลบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว ทั้งหมด จำนวน 12 ชุด พบว่า มีเพียง 1 ชุดเท่านั้นที่ไม่มีลวดลายสัตว์มงคลบนรูปปั้น

ฮก หมายถึง โชคลาภวาสนา จากการศึกษาลวดลายสัตว์มงคลบนชุดของ รูปปั้นฮก ปรากฏลวดลายมังกรเพียงชนิดเดียว ซึ่งให้ความหมายในเรื่องบุญบารมี โดยโชคลาภวาสนาจะเกิดขึ้นกับผู้ใดนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าผู้้นั้นควรมีบุญบารมีเป็นฐาน สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องทฤษฎีบารมี Petpimol (2015) ได้กล่าวไว้ว่า การสั่งสมความดีและบารมี จะส่งผลให้มีโชคลาภวาสนา ในส่วนของพลังอำนาจที่ยิ่งใหญ่ ของมังกรนั้น ถึงว่าเป็นลักษณะทั่วไปในงานเขียนที่พบเห็นได้โดยทั่วไปจากภาพลักษณ์ ภายนอกของมังกร และอิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในความเชื่อของชาวจีนและงานเขียน ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในแถบเอเชียตะวันออก ซึ่งนับทั้งบุญบารมีและพลัง อำนาจที่ยิ่งใหญ่นั้น เป็นมงคลที่อยู่คู่กันไม่ได้ขัดแย้งกัน ดังนั้นความหมายของรูปมังกร ที่ปรากฏบนฮกนั้นถือว่าสอดคล้องกัน

ลก หมายถึง ยศถาบรรดาศักดิ์ จากการศึกษาลวดลายสัตว์มงคลบนชุดของ รูปปั้นลก ปรากฏลวดลายสัตว์มงคล 2 ชนิด ได้แก่ สิงโตและนกกระเรียนที่มีความหมาย เหมือนกันกับรูปปั้นลก คือ มียศถาบรรดาศักดิ์ที่เจริญรุ่งเรือง

ชีว หมายถึง อายุมั่นขวัญยืน จากการศึกษาลวดลายสัตว์มงคลบนชุด ของรูปปั้นชีว ปรากฏลวดลายสัตว์มงคล 2 ชนิด ได้แก่ ค้างคาว หมายถึง ความสุข ทั้ง 5 ประการ ได้แก่ อายุยืน ร่ำรวย พละนามัยสมบูรณ์ มีบารมีและความเป็นนิรันดร์ ส่วนกิเลนนั้นพบเพียง 1 ชุด และความหมายไม่สอดคล้อง จากการศึกษาเพิ่มเติม ไม่พบความเชื่อมโยงในด้านความเชื่อระหว่างค้างคาวกับกิเลน จึงเป็นไปได้ว่าภาพกิเลน ที่ปรากฏนั้น อาจเป็นความต้องการเฉพาะของเจ้าของรูปปั้นชีวองค์นั้นเท่านั้น เพราะ ตำแหน่งที่ปรากฏภาพกิเลนอยู่บริเวณชายเสื้อด้านล่างของรูปปั้นชีว และมีขนาดเล็ก จึงตีความได้ว่าอาจเป็นการเพิ่มองค์ประกอบตามวัตถุประสงค์เฉพาะในภายหลัง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปปั้นฮก ลก ชิว ทั้งหมด 12 ชุด พบว่า ฮก เป็นรูปปั้นชาย ใส่หมวกขุนนางมีปีกหมวกยื่นออกสองข้างหนวดยาวสีดำ ในมือถือเครื่องบรรณาการ หยู่อี้ ลก เป็นรูปปั้นชายสวมหมวกที่มีผ้าคลุม หนวดยาวสีดำ ในมือข้างหนึ่งอุ้มเด็ก อีกมือหนึ่งถือหัตถ์หลินจือ ชิว เป็นรูปปั้นชายชรา ไม่ใส่หมวก หน้าผากโหนกนูน มือหนึ่ง ถือไม้เท้าอีกมือหนึ่งถือผลท้อ ซึ่งตรงกับการให้ข้อมูลจากหนังสือเทพเจ้าฮก ลก ชิวของ (Damrongrachanuphab, 1984) ได้กล่าวถึงลักษณะของเทพเจ้าทั้ง 3 องค์ดังนี้ “ฮก”

เป็นรูปเจ้าหรือขุนนางสวมหมวก มีใบหูกางออก 2 ข้าง มีมือถือหรือแสดงวาสนา “ลก” เป็นรูปเศรษฐี สวมหมวกที่มีเสาข้างหลังสูงมีผ้าคลุมลงไปเบื้องหลัง แสดงโภคสมบัติมีหนึ่งอุ้มเด็ก แสดงบริวารสมบัติ “ชีว” เป็นรูปชายแก่ถือไม้เท้ามือหนึ่ง ถือผลไม้มือหนึ่ง แสดงความเป็นผู้มีอายุยืนและมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาลวดลายสัตว์มงคลบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว ที่มีการให้ความหมายลวดลายที่เหมาะสมกันมากที่สุด เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาแล้วจึงไม่สอดคล้องกับการให้ความหมายฮก ลก ชิว ของ Jantaranonont (2006) ได้กล่าวถึงลักษณะของฮก ลก ชิว ไว้ดังนี้ “ฮก” เป็นรูปชายแก่ แต่งตัวเป็นเศรษฐี สวมหมวกทรงสี่เหลี่ยมสูง มือหนึ่งถือม้วนหนังสือ หรืออุ้มเด็ก เด็กจะถือหยวนเป่า และอีกมือของชายแก่ถือเห็ด หลังจื่อ “ลก” เป็นรูปเจ้าหรือขุนนาง ใส่ชุดข้าราชการที่มีหมวกยศและเข็มขัด มือหนึ่งถือหยู้อ “ชีว” เป็นรูปชายแก่ มือหนึ่งถือผลท้อ อีกมือถือไม้เท้า ซึ่งเห็นได้ว่าการอธิบายลักษณะของฮกและลกสลับกันกับผลการศึกษาของผู้วิจัย

จากการศึกษาลวดลายสัตว์มงคลบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว จำนวน 12 ชุด พบว่า มังกรสื่อถึงการอวยพรให้มีบุญบารมี พลังอำนาจที่ยิ่งใหญ่ สิงโต และนกกระเรียน สื่อถึงการอวยพรเหมือนกันคือมีตำแหน่ง ยศถาบรรดาศักดิ์ที่เจริญรุ่งเรือง ค้างคาว สื่อถึงการอวยพรให้มีอายุยืนยาวมีความสุขทั้ง 5 ประการ ได้แก่ สุข อายุยืน ร่ำรวย มีศีลธรรมอันดีงามและจากโลกด้วยความสงบ ค้างคาว หากเป็นค้างคาว 2 ตัว ก็หมายถึงโชคคู่ และกิเลนสื่อถึงการอวยพรในเรื่องความฉลาด ป้องกันสิ่งชั่วร้าย ซึ่งมีหลักสอดคล้องกับข้อสรุปของงานวิจัยภาพสัญลักษณ์มงคล ฮก ลก ชิว: คติความเชื่อแบบจีนในงานศิลปกรรมสมัยรัชกาลที่ 3 ของ Meelarp (2006) ว่า ฉิวหลง คือ มังกรที่มีเขาและถือว่าเป็นมังกรที่มีอำนาจและเป็นใหญ่เหนือมังกรประเภทอื่นๆ สิงโต ชาวจีนนำภาพสิงโตมาเป็นสัญลักษณ์ของการอวยพรให้มีตำแหน่งสูงส่ง นกกระเรียน เป็นพาหนะของเทพแห่งความยั่งยืน ให้มียศสูงส่งทางราชการ ค้างคาว ใช้เป็นสัญลักษณ์ของโชคลาภ เป็นต้น

จากการศึกษาลวดลายสัตว์มงคลบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว จำนวน 12 ชุด พบว่า รูปปั้นฮก ลก ชิว มีเพียง 1 ชุดเท่านั้นที่ไม่มีภาพสัตว์มงคล สอดคล้องกับงานวิจัยการศึกษาลวดลายศิลปกรรมจีน ของ Pandamrong (2010) ว่า สัตว์ในจินตนาการ เป็นการที่นำเอาลักษณะต่าง ๆ ของสัตว์ในธรรมชาติมาผสมผสานเข้ากับความเชื่อ ความศรัทธาในลัทธิทางศาสนา ปรัชญา แนวคิดต่าง ๆ ที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเกิดเป็นรูปลักษณะของสัตว์ที่เหนือความเป็นจริงตามธรรมชาติ แต่ให้ความหมายในเชิงสัญลักษณ์ที่รู้จักทั่วไป เช่น มังกร หงส์ กิเลน สิงห์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ลวดลายมงคลที่ปรากฏบนชุดของรูปปั้นฮก ลก ชิว นอกจากมีลวดลายสัตว์มงคลของจีนที่สื่อความหมายสิริมงคลแล้ว ยังปรากฏลวดลายอื่นๆ เช่น พรหมไม้มงคลของมณฑล ตัวอักษรมงคล ภาพธรรมชาติ และลวดลายอื่นๆ ซึ่งล้วนเป็นภาพสัญลักษณ์ที่สวยงาม มีที่มาจากความเชื่อของชาวจีนแฝงไปด้วยความหมายอันเป็นสิริมงคล ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ควรนำไปศึกษาค้นคว้าต่อไปเพื่อเสริมความรู้ในเรื่องวัฒนธรรม และคติความเชื่อของชาวจีนอย่างลึกซึ้งได้อีกต่อไป

Reference

- Chumpengpan, P. (2001). *Chinese auspicious animal*. Bangkok: Chomromdek.
- Damrongrachanuphab. (1984). *The legend of altar tables*. (13th ed.). Bangkok: MITSIAM.
- Fang, L. (2021, August 26). *Interview*. Specialist in Fuk Luk Sau statue.
- Jantaronanont, P. (2006). *Fuk Luk Sau and happiness, wealth, longevity*. (4th ed.). Bangkok: Matichon.
- Meelarp, T. (2006). *Cultural materials in Mungkorn Kummalawart Temple*. (Master's Thesis). Ramkhamhaeng University, Bangkok.
- Pandamrong, T. (2010). A Study of Chinese art patterns. *Mekong-Salween Civilization Studies Journal*, 1(2), 20.
- Petpimol, C. (2015). Charismatic Theory. *Silpakorn Educational Research Journal*, 7(1), 218.
- Pongpanich, K. (2012). *Chinese heavenly auspicious patterns*. (9th ed.). Bangkok: SAENGDAO.
- Tangvanich, V. (2017, November 12). *Interviewed by P. Pongsuwan* [Video file]. Workpoint, Pathumthani.